

2021 JAARVERSLAG

STICHTING DIACONAAAL CENTRUM PAULUSKERK ROTTERDAM

Pauluskerk

Interview

Verdwalen

"Ik vind van mezelf dat ik nergens echt bij hoor. Dat is heel fijn en pijnlijk tegelijkertijd. Ik heb me in mijn leven in allerlei religies verdiept, maar ik heb alles losgelaten. Ongeveer vijftien jaar geleden was er een ommekeer. Het ging toen niet zo goed met me, mijn huis was een chaos en ikzelf ook. De vloer lag bezaaid met allerlei dingen, en ik graaide daardoorheen en viste een boekje van de grond. 'Het geheim' stond er op de voorkant. En toen was het er. Een gevoel van eeuwigheid.

Ik laat me invullen door eeuwigheid. Ik hoef zelf niets in te vullen. Ik hoef me alleen maar over te geven. Mensen willen vaak precies weten hoe het zit. Alles in een hokje stoppen, woorden geven aan dingen en verklaringen. Dat helpt om je veilig te voelen. Ik probeer de andere kant op te bewegen. Maar ik ben geen heilige hoor. O nee! Daar ben ik me elke dag van bewust. Ik hoef alleen maar te luisteren naar de innerlijke dialoog die zich in mij afspeelt, de stemmetjes van binnen. 'Daar ga ik weer', denk ik dan.

Ik hou ervan om verdwaald te zijn. Om me nergens op vast te leggen. Misschien dat mensen me daarom makkelijk dingen toevertrouwen. Een vriend van me heeft Korsakov, ik zoek hem regelmatig op. 'Je bent de enige die me als vriend ziet, en niet als patiënt', zei hij laatst. Zelfs zijn eigen familie ziet alleen zijn ziekte. Dat is treurig. Dat je niet meer buiten dat ene hokje 'ziek' kunt kijken en niet meer ziet welk prachtig mens je voor je hebt. Nee, laat mij maar dwalen.

"Sommige mensen kunnen niet meer buiten het ene hokje kijken. Ze zien niet meer welk prachtig mens er voor ze staat."

In de Pauluskerk kom ik vaak. Ik kom regelmatig in het open atelier en de laatste tijd bezoek ik op zaterdag het theateratelier, waar we theater maken. Dat is een serieuze aangelegenheid, maar tegelijkertijd hebben we de grootste lol. Eén oefening is heel fascinerend. Iedereen staat in een kring en pakt de handen van een ander vast. Samen zijn we één grote kluwen, en we moeten onszelf uit de knoop zien te halen. Onder elkaars handen door, eroverheen stappen, draaien, keren. Eén keer is het écht gelukt. We stonden na al dat geduw en getrek gewoon weer in een kring, precies zoals we begonnen. Dat was een hele bijzondere ervaring."

Fred (80), vaste bezoeker Pauluskerk

Foto: vaste vrijwilliger van het Open Huis

“Schoonheid en
onrecht brengen
ons in beweging.”

Over de Pauluskerk

Ieder mens wil kunnen bijdragen, erbij horen. Velen van ons hebben familie, vrienden, buren. Mensen waar je terecht kan, als het zelf even niet lukt. Maar dat geldt niet voor iedereen. In de Pauluskerk willen we een warm, veilig nest bieden aan iedereen die binnenloopt. Een plek waar je mag zijn wie je bent, mee mag doen en hulp krijgt als je dat nodig hebt. Want élk mens doet ertoe.

Een mens is een mens omdat er anderen zijn. Dankzij onze verschillen groeien we als mens. Dat is niet altijd makkelijk. Woorden, gedragingen of gedachten van anderen kunnen inspireren maar ook pijn doen, of afkeer oproepen. Door onze omgang daarmee ontdekken we wat ons bindt, wat ons heel maakt. Schurend aan elkaar en aan het bestaan worden we wie we zijn.

Alles begint met aandacht. In ons open huis kun je op adem komen. Er is warme koffie, een voedzame maaltijd, een droog paar sokken en een warme douche. Vanuit rust ontstaat ruimte voor je verhaal. Wie ben je, wat zoek je? Wie het nodig heeft krijgt hulp. Medische zorg, maatschappelijk werk, juridische hulp of een bed voor de nacht. Zo zoeken we samen de weg terug omhoog.

De Pauluskerk is een ontmoetingsplek. Een plek waar we mensen in verbinding willen brengen. Met zichzelf, met elkaar, met de wereld om hen heen. Waar we openheid willen creëren. Om te horen en te zien wat gezien en gehoord moet worden. De ongekende moed van mensen zonder papieren, die weten hoe hoop te houden als alles hopeloos lijkt. De woedend makende omstandigheden van mensen van wie iedereen wegstijgt. Schoonheid en onrecht brengen ons in beweging: op weg naar een wereld waarin recht wordt gedaan aan élk mens.

Inhoudsopgave

Opvang en Hulp

Open huis en Eethuis	8
Medische dienst	12
Maatschappelijk werk	14
Hulp en actie voor EU-arbeidsmigranten	16

Interview

Moed	18
-------------	----

Levenskracht versterken

Je stem vinden	20
Werelden verbinden	22
Zinvolle dagbesteding	24
Maatschappelijke actie	26
Zingeving en geloof	28
Organisatie en vrijwilligers	30
Financiën	32
Partners	34

Tamara Van Dijk

Mijn moeder was in de jaren negentig een jaar of 10 dakloos en regelmatig te vinden in de Pauluskerk te vinden. Op een avond was er een item over daklozen in het journaal.

Ik zat te kijken en zag ineens mijn eigen moeder het verwarde haar kammen van een oude grijze zwerver. Ik had al 2 jaar geen idee waar ze uithing en of ze überhaupt nog leefde.

Het was heel fijn om haar in haar verzorgende doen te zien zodat ik me minder zorgen hoefde te maken ... Bedankt Pauluskerk uit naam van mijn moeder Greet Hak. 🧡❤️

46 m **Medeleven**

Beantwoorden

Voorwoord

De Pauluskerk is als een oase voor mensen zonder huis, zonder verblijfspapieren, zonder netwerk. Zij kloppen aan voor basale levensbehoeften en voor menselijk contact. We lappen op en versterken levenskracht.

2021 is een hard jaar. We hebben te maken met strenge lockdowns en met een avondklok. Dat is voor iedereen zwaar, maar als je niets of niemand hebt, is het ondoenlijk. We maken ons extra zorgen om arbeidsmigranten, die van de ene op de andere dag hun werk kunnen verliezen en op straat gezet worden. Naast praktische hulp – die we iedere dag van het jaar blijven bieden – maken we ons sterk voor beter beleid en betere zorg.

We kunnen ons werk volhouden dankzij de steun van honderden mensen. Die steun bestaat uit tijd (vrijwilligerswerk), uit geld (donaties en bijdragen), uit giften in natura (van broodjes tot slaapzakken), uit sympathie (van likes op facebook tot gebed), uit aandacht (van media tot beleidsmakers). De Pauluskerk is groter dan een gebouw of een groep mensen. De Pauluskerk is van de stad en voor de stad. Het zou nog beter zijn als er geen Pauluskerk nodig was. Als de stad zelf veilig zou zijn voor iedereen die hier rondloopt – als er genoeg plaats en aandacht was voor iedereen. Zolang dat niet zo is, houden we vol.

Ranbar Kouwijzer

Opvang

“Ik ben vannacht wel vier keer wakker gemaakt. ‘Hier niet slapen.’ ‘Daar niet slapen.’ Ja, waar dan wel?”

Bezoeker Pauluskerk

Open Huis en eethuis

Tijdens de lockdowns is alles dicht in de stad. ‘Blijf thuis’, is het motto. Maar hoe doe je dat als je dakloos bent of als thuis de muren op je afkomen? De hele winter en herfst lang staan er **rijen** voor de deur. De Pauluskerk is voor veel mensen de enige plek in Rotterdam om warm binnen te zitten.

Veel mensen die dakloos zijn lopen tijdens de lockdowns op hun tandvlees. **Uitgeput** en opgebrand kloppen ze aan na een nacht op straat. De hele stad is leeg. Koffie bij de supermarkt, naar het toilet in de bieb, het kan allemaal niet meer. Voor mensen die niet aan een vaste opvanglocatie zijn verbonden is er niets. En dat zijn heel veel mensen.

Stampvol open huis

We zien veel ‘niet-rechthebbenden’, zoals EU-arbeidsmigranten, die werk en woning zijn kwijtgeraakt. Mensen zonder verblijfspapieren, en steeds meer jongeren uit Noord-Afrika, verslaafd vaak, zwerfend door Europa. Maar ook mensen die wel ‘rechthebbend’ zijn, met

zware psychiatrische problemen, of verslaafd, pingpongend tussen instellingen of steden, **tussen wal en schip**. Mensen voor wie op papier een oplossing is, maar die in de praktijk gewoon op straat zwerven, en in groten getale bij ons aanspoelen. Onbestaanbaar dat van zoveel mensen wordt weggekeken. We **protesteren** fel, met video’s, een brandbrief aan het college en met media-actie. Ondertussen maken we plek voor iedereen. Dertig mensen tegelijk kunnen binnen. Na een goed uur is er vaak een wisseling van de wacht, en maken mensen binnen plaats voor anderen, die buiten staan te wachten. We delen boterhammen uit en koffie. Wie koud en nat binnenkomt krijgt een droog pak en een **warme douche**. En elke werkdag serveren we een voedzame warme maaltijd in het eethuis.

Een bezoeker van de Pauluskerk doet zijn verhaal op SBS 6.

De hele winter rijen om binnen te komen.

Opvang

Aandacht en present zijn

Zie altijd eerst de mens. En niet het gedrag, of de problemen. Vanuit een situatie van rust kan iemand op verhaal komen. Zich geaccepteerd of geliefd weten. En kan vervolgens, als het nodig is, hulp worden georganiseerd. Of dat nu een maaltijd is, een goed paar schoenen, een gesprek met de dokter, of een noodbed. 'Aandacht' is de kern van waaruit we werken. De coronaomstandigheden maken dat lastig: het hele jaar is het **stampvol** in het open huis. Veel bezoekers zijn extra prikkelbaar en hebben korte lontjes. Om echt aandacht te kunnen geven verbouwen we het open huis, waarmee meer ruimte ontstaat en we mensen een **warmer welkom** kunnen geven, en betere faciliteiten. Ook gaan we anders werken. In 2021 zetten we eerste stappen voor een nieuw 'team Aandacht', waarbij hbo-opgeleide professionals samen met vrijwilligers 'op de vloer' staan. De eerste mensen krijgen scholing in 'presentie': een houding die begint met liefdevol aanwezig zijn. Open voor wat zich aandient. Zo proberen we mensen optimaal recht te doen.

Fel protest leidt uiteindelijk tot extra dagopvang.

Hele jaar open, ook tijdens lockdowns.

Ca. 1000 tot 1500 bezoekers p/wk.

Elke dag warme douche, kleren wassen, spullen opbergen.

Open huis: hele jaar 7 dagen p/wk, van 9 tot 21 uur.

Winkeltje met gratis kleding, schoenen en jassen (kledingwinkel) en eten (Paulus Markt).

Eethuis: hele jaar 5 dagen p/wk, soms 2 keer per dag in kleinere groepen.

Hulp

Medische dienst

Ook in 2021 heeft de medische dienst (een gezamenlijk project van stichting Diaconaal Centrum Pauluskerk en stichting OMZO/Pauluskerk Vluchtelingenwerk) de handen vol aan alle mensen die buiten het reguliere zorgsysteem vallen, omdat ze geen verblijfspapieren of geen zorgverzekering hebben.

Eerstelijns zorg voor de straat

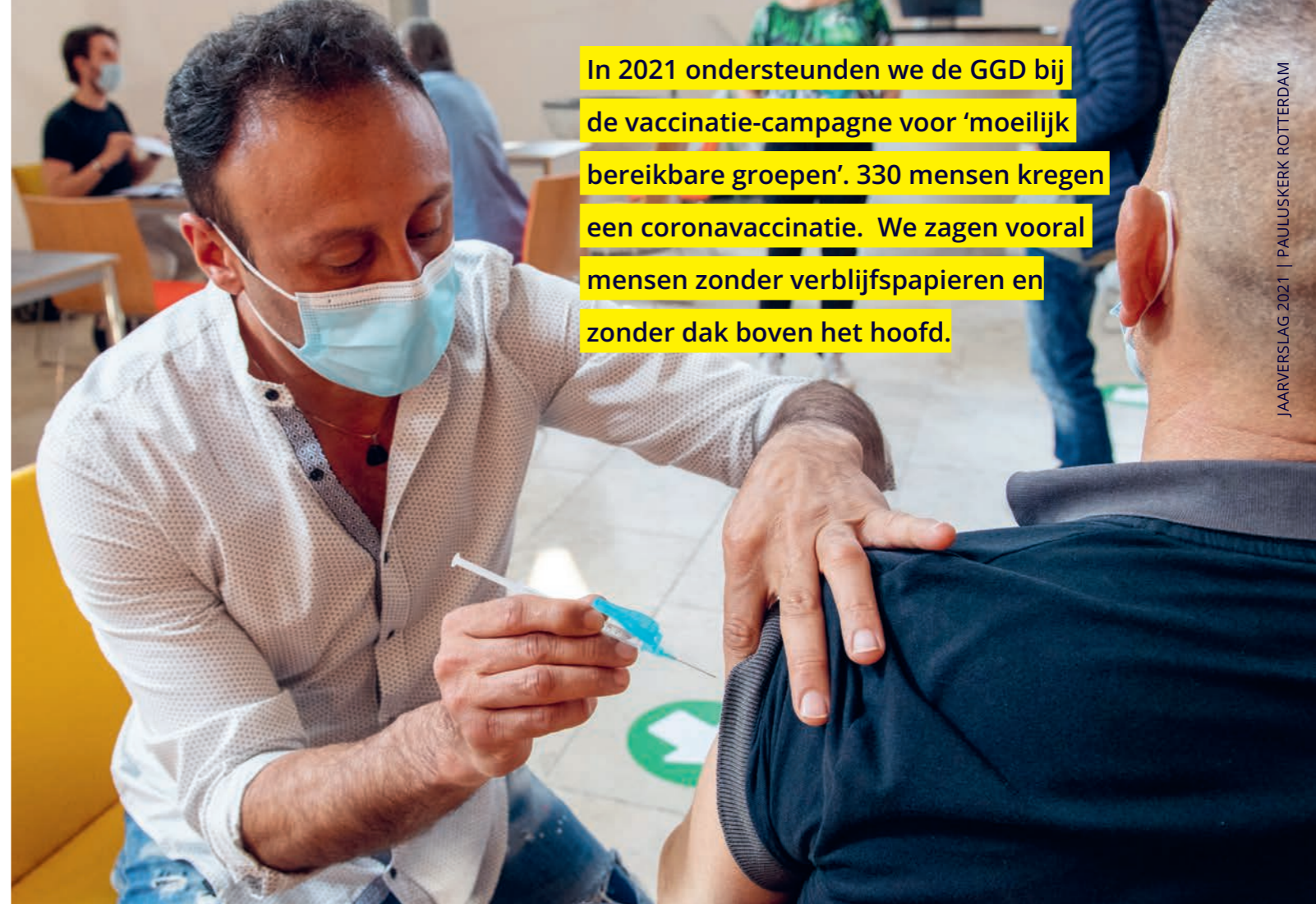
Mensen komen met allerlei medische problemen. Vaak hebben zij stress en psychische klachten, veroorzaakt door hun harde, onzekere bestaan. De straatdokters helpen met eerstelijns medische zorg. We vergoeden noodzakelijke medische kosten, als medicijnen of fysiotherapie. We verwijzen zo nodig door naar ziekenhuizen, of instellingen op het gebied van verslaving of psychiatrie. De afgelopen jaren bouwden we aan een netwerk van zulke instellingen, zoals met het Erasmus Ziekenhuis, het Maasstad Ziekenhuis, Antes, STAR en verschillende apotheken.

Deuren openen

Door goede samenwerking kunnen we veel mensen helpen. Maar het gaat niet vanzelf. Vaak is het **trekken en sleuren** om mensen in zorg te krijgen. Deuren blijven gesloten, bijvoorbeeld omdat zorgverleners de vergoedingsregelingen niet kennen. Zorg wordt dan geweigerd. Of mensen krijgen peperdure ziekenhuisrekeningen, die zij van hun leven niet meer kunnen aflossen. Voor mensen zonder verblijfspapieren en zonder zorgverzekering is nog een wereld te winnen.

“Ik zag iemand met een gebroken kaak. Voorbijgangers hadden hem keihard in zijn gezicht geschopt. Op straat ben je vogelvrij.”

Thea Noga, straatarts Pauluskerk

In 2021 ondersteunden we de GGD bij de vaccinatie-campagne voor ‘moeilijk bereikbare groepen’. 330 mensen kregen een coronavaccinatie. We zagen vooral mensen zonder verblijfspapieren en zonder dak boven het hoofd.

5 dagen p/wk spreekuur.

198 consulten bij de tandarts. Hij trekt gratis tanden en kiezen.

6 artsen en 2 POH-ondersteuners.

1 keer p/wk psychologische hulp door Dokters van de Wereld.

1103 patiënten. 1950 consulten.

Speciaal diabetes spreekuur.

Opvang

Maatschappelijk werk

Met allerlei vragen kloppen mensen aan bij ons maatschappelijk werk. Ze hebben geen inschrijfadres, geen geld, geen werk, geen dak boven het hoofd, geen idee waar te beginnen.

Het maatschappelijk werk is er voor mensen die het bestaande zorg- en hulpcircuit niet kunnen bereiken. Of die eruit zijn gevallen. En dat is gauw gebeurd. Mensen voldoen niet aan de voorwaarden, vergeten afspraken of raken hun telefoon kwijt. Sommigen komen onthand terug van een van de gemeentelijk loketten, waar ze zijn weggestuurd omdat ze 'geen duidelijke hulpvraag kunnen formuleren', of waar ze in een volle ruimte hun verhaal niet hebben durven doen. We zien veel diepe **armoede** en horen verhalen van mensen zonder verwarming, stromend water of huisraad.

Duurzaam helpen

Onze maatschappelijk werkers proberen mensen duurzaam vooruit te helpen. Veel mensen zijn geholpen met een briefadres, die zij nodig hebben om hun identiteitsbewijs te verlengen, een baan aan te kunnen nemen, uitkering aan te vragen, of zich in te schrijven bij een woningbouwcorporatie. We helpen met administratie, aanvragen van toeslagen, een uitkering of andere regelingen. Soms bewegen we hemel en aarde om mensen weer **'in het systeem'** te krijgen en reguliere hulp op te starten. Waar mogelijk vullen we gaten die vallen. Met voedsel bijvoorbeeld – uit onze Paulus Markt – voor mensen die niet voor de Voedselbank in aanmerking komen, of de weg erheen niet kunnen vinden.

Maatschappelijk werk: hele jaar open ook tijdens lockdowns.

300 briefadressen verstrekt, om mensen 'in het systeem' te krijgen.

936 afspraken bij het algemeen maatschappelijk werk ('rechthebbenden')

Duizenden tranen gedroogd, honderden bemiddelingen naar reguliere hulpinstanties.

Juridisch spreekuur: hele jaar open m.u.v. de lockdowns.

“Als niks lukt is het fijn als iemand gewoon even wil luisteren.”

Bezoeker Pauluskerk

Opvang en actie

Hulp en actie voor EU-arbeidsmigranten

In 2021 zien we opnieuw mensen uit Midden- en Oost-Europa die ons schokkende verhalen vertellen. Zoals Roza uit Polen, eenentwintig jaar oud. Als een dood vogeltje treffen we haar aan in ons open huis. Drie nachten zwerft ze zonder slaap door Rotterdam, uitgespuugd door een uitzendbureau in Brabant. We stoppen haar in bed en leggen contact met thuis. Een paar dagen later zit ze in de bus.

Ellende

In 2021 blijft het onverminderd druk met arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa. Veel mensen zijn werk kwijtgeraakt, vaak ook door corona. Sommigen zijn volledig in de greep van hun **verslaving** en staan 's morgens al laveloos op de stoep. Alleen als het vriest is er winteropvang, daarbuiten zoeken mensen hun heil op straat, waar ze voortdurend worden weggejaagd, aangehouden en beboet en steeds dieper in de ellende zakken. In de meest schrijnende gevallen geven we mensen een bed voor de nacht ('Perspectiva Pauluskerk': in 2021 kregen ca. 35 EU-arbeidsmigranten zo'n noodbed).

Doen wat nodig is

Onze Poolssprekende maatschappelijk werker doet wat nodig is om mensen uit het **moeras** te trekken. Hij maakt lijsten met deugdelijke uitzendbureaus, helpt mensen aan identiteitspapieren of cv's, legt contact met ambassades, met familie in land van herkomst en vervoersorganisaties. We werken daarbij intensief samen met stichting Ontmoeting, BARKA - een Poolse organisatie met woongemeenschappen in Polen - en met het stedelijk daklozen team van de gemeente.

Medewerkers van deze organisaties werken regelmatig vanuit de Pauluskerk. Ook nemen we deel aan het EU-overleg met gemeente en hulporganisaties, waar we de verhalen van mensen en hun hulpvragen inbrengen.

'Smart shelter' eindelijk beloofd

Ook in 2021 brengen we de preciaire en onrechtvaardige situatie van de EU-arbeidsmigranten niet-aflatend onder de aandacht bij media, raadsleden en op andere plekken en pleiten we voor een **'smart shelter'**: kortdurende opvang en zorg voor alle EU-arbeidsmigranten in nood. Emile Roemer - van het landelijke aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten - bezoekt ons, evenals Hart van Nederland (SBS 6) en Pointer (kro-ncrv). We doen ons verhaal bij onder meer radio 1, de Volkskrant, NRC, Trouw, bij RTV Rijnmond, Open Rotterdam en het AD. De gemeenteraad gaat zich steeds harder roeren. En eindelijk, in november, gaat het college om. Wethouder Eskes zegt toe een kortdurende opvang te zullen realiseren. In 2022 wordt de smart shelter daadwerkelijk gerealiseerd.

"De Pauluskerk maakt geen deel uit van de keten. Die onafhankelijke positie is heel waardevol."

Ineke Bergsma, veldwerker

Speciale Pools sprekende maatschappelijk werker voor EU-arbeidsmigranten.

Hele jaar open, ook tijdens lockdowns

Honderden contacten niet-rechthebbenden (EU-arbeidsmigranten).

Ongeveer 320 mensen worden begeleid naar nieuw perspectief, 80 mensen gaan terug naar land van herkomst.

Rotterdam moet een smart shelter voor EU-arbeidsmigranten inrichten, zegt Ranfar Kouwijzer in NRC.

Na jaren actie gaat het college om en wordt een 'smart shelter' beloofd.

Ruimere opvang voor EU-migranten in Rotterdam: 'Dit is een bijzonder moment'

Rotterdam gaat de opvang voor dakloze EU-migranten toch uitbreiden. Volgens wethouder Christine Eskes was dat nodig: „De opvang die we nu hebben, knelt.“

Naar schatting zo'n honderd Oost-Europeaan die op straat ment bestaat alleen nachtopvang voor daklozen als ze terugkeer naar eigen land, van maximaal twee dagen. Die opvang wordt nu uitgebreid naar een week en wordt ook opengesteld voor EU-migranten die hier willen blijven, maar voor wie wel perspectief is om weer aan het werk te gaan.

kro-ncrv brengt verhalen van arbeidsmigranten uit de Pauluskerk.

Interview

Moed

In coronatijd is Zoltan uit Hongarije een vaste bezoeker van de Pauluskerk. Jarenlang is hij verwarmingsinstallateur in Rotterdam, waarmee hij als zzp'er goed kan leven. Door corona verliest hij zijn werk, de opdrachten drogen op, hij verliest zijn woning. Als de winterregeling van kracht is slaapt hij in een opvang, als de temperatuur boven nul uitkomt moet hij zijn plek buiten zoeken.

Elke ochtend begint hij met koffie in het open huis, waar hij zijn telefoon oplaadt en moed verzamelt voor de dag. Dan blijkt hoe lekker hij kan koken. "Mijn moeder is kok in Hongarije", vertelt Zoltan, ik heb het van haar geleerd." Zijn Goulashsoep is onovertroffen. Tijdens verschillende gelegenheden trakteert hij bezoekers erop. Dan doet hij met een klein groepje boodschappen en duikt hij de keuken in. Om er een uur later met dampende soep, vers stokbrood en salades uit te komen en het eten te serveren in het open huis.

"Koken is leuk", zegt hij. "Maar als mensen het opeten is het pas écht leuk. Helemaal als er ook nog livemuziek is, zoals laatst. Dan is het heel gezellig." Inmiddels is Zoltan met behulp van het maatschappelijk werk en stichting Barka teruggegaan naar Hongarije, waar hij deel is gaan uitmaken van een gemeenschap voor mensen zonder thuis.

Zoltan, vaste bezoeker Pauluskerk

"Koken is leuk.
En als mensen het
opeten, is het nog
leuker."

Levenskracht versterken

Je stem vinden

Kunst maken geeft mensen nieuwe manieren hun stem te laten horen en te ontdekken wie zij zelf zijn, los van de stigma's waarmee velen te maken hebben. Daarom besteden we ook in 2021 veel aandacht aan kunstzinnige en culturele activiteiten.

Helen

Veel mensen die ons bezoeken hebben grote of kleine trauma's, ontstaan door moeilijke levensomstandigheden, vaak al vroeg in hun leven. Kunst heeft voor hen een helende werking. Je ervaart dat je meer bent dan je probleem. Iemand met **talent**, iemand die iets te geven heeft, kan scheppen. Met allerlei activiteiten prikkelen we mensen zich creatief te uiten: in de open ateliers, het schrijversatelier, met percussie- en gitaarlessen, in de zanggroep, in de theaterateliers en in het media-atelier. We ondernemen daarnaast veel activiteiten buiten, met thematische wandelingen, en we bezoeken **inspirerende plekken**, zoals Garage Rotterdam, waar veel 'outsiderskunst' te zien is.

Werk bezoekers op Expo Maastunnel

Sommige werken van kunstenaars in de Pauluskerk krijgen een plek op de tentoonstelling 'Publieke Werken', in de Maastunnel. En daar valt het op.

"Kunst haalt het onbewuste in je naar boven. En wat je dwars zit of niet lekker zit, staat dan soms ineens op papier, zonder dat je het doorhebt."

bezoeker Pauluskerk

De dichter Marinus van den Berg laat zijn oog vallen op een werk van een van onze bezoekers. Hij wordt **nieuwsgierig** en komt kijken in de Pauluskerk. Het leidt tot een lang gesprek tussen beide kunstenaars. "Het werk maakt me blij", schreef Van den Berg na afloop. "Het erkent de pijn en het lijden maar duwt me niet naar beneden." Uiteindelijk neemt hij het werk mee naar huis. De werken uit de expo hangen maanden voor de gevel en worden verkocht aan Rotterdams publiek.

Open Atelier
(36 deelnemers)

Gitaarles (12 deelnemers), percussieles (9 deelnemers) en pianoles (3 deelnemers).

Theater Atelier
(empowermentgroep)
(13 deelnemers)

Schrijversatelier
(19 deelnemers)

Koor (11 deelnemers).

Media-atelier
(20 deelnemers)

Levenskracht versterken

Werelden verbinden

“Prachtig om ons schilderij hier in de Pauluskerk te zien hangen. Mensen betrekken het werk direct op zichzelf en zien vanalles. Dat is heel bijzonder.”

Nathalie Menke, Rijksdienst Cultureel Erfgoed.

Met kunstzinnige en culturele activiteiten willen we mensen uitnodigen uit hun eigen, bekende wereld te stappen. Om andere werelden te ontdekken en zich in te beelden. In 2021 deden we dat onder meer met onze deelname aan ‘Kunst blijft slapen’ en de organisatie van drie Paulus Podia.

Kunst blijft slapen

Wekenlang logeerde het schilderij “Marche aux puces” - dat normaal gesproken in het depot van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is opgeslagen - in ons gastenverblijf boven, en daarna in het open huis. Eén van onze gasten koos het werk zelf uit. “Vanwege de markt. Daar kun je goedkoop groenten kopen, en ander eten. En om de auto’s. Die staan voor mobiliteit, je kunnen verplaatsen.” Het project ‘Kunst blijft slapen’ - een samenwerking van Kunsthal Rotterdam met Instituto Buena Bista - wil kunst tot leven brengen. In het open huis leiden ‘de autootjes’ tot **levendige gesprekken** onder bezoekers en vrijwilligers. En tijdens een Paulus Podium komt het tot een presentatie van nieuwe kunst, geïnspireerd op het werk.

Kruisbestuiving op Paulus Podia

Met Paulus Podia geven we bezoekers een ruimte zich creatief te uiten en zoeken we de verbinding met de stad. Als spin off van het project ‘Kunst blijft slapen’

komen **studenten** van de Willem de Kooning Academie in contact met bezoekers. Zowel de studenten als bezoekers laten zich inspireren door het schilderij van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dat we in bruikleen hadden gekregen. Een student maakt een wandkleed en een van onze bezoekers maakt Afrikaans-Europese kleding. Dat presenteren zij gezamenlijk op een expo in de Kunsthal en tijdens één van de drie Paulus Podia. Tijdens die podia is ook veel ander werk van bezoekers te horen en te zien.

‘Present’ brengt hoop en passie

Mensen zijn zoveel meer dan hun problemen. Veel bezoekers van de Pauluskerk barsten van de **levenswijsheid** en levenskracht. Om anderen daarin te laten delen, starten we in 2021 in samenwerking met fotograaf Peter van Beek met een serie portretten. Onze gasten vertellen over hun passies en hun dromen. In 2022 exposeren we de serie op verschillende plekken in Rotterdam.

4 culturele uitjes in 2021.

10 filmavonden (bezoekers kiezen vaak zelf de film uit).

7 concerten en muziekavonden in de Pauluskerk

3 Paulus Podia.

Levenskracht versterken

Zinvolle dagbesteding

Met kunstzinnige en culturele activiteiten willen we mensen uitnodigen uit hun eigen, bekende wereld te stappen. Om andere werelden te ontdekken en zich in te beelden. In 2021 deden we dat onder meer met onze deelname aan 'Kunst blijft slapen' en de organisatie van drie Paulus Podia.

In beweging komen

Met bescheiden vormen van ondersteuning - zoals hulp met het opstellen van een cv - lukt het ons regelmatig om arbeidsmigranten aan het werk te helpen, wekelijks zo'n 4 tot 5 mensen. In het open huis ontmoeten we echter veel mensen die niet in staat zijn om betaald werk te doen. We motiveren ze **spelenderwijs** om kleine klusjes op zich te nemen, en te helpen bij het dagelijks reilen en zeilen. Kopjes klaarzetten, koffie schenken, brood uitdelen, spullen tillen. Een van onze vaste gasten maakt in 2021 samen met vrijwilligers mondkapjes van stof, die worden uitgedeeld in het open huis. Ongeveer vijf keer koken we met een klein groepje bezoekers. En onder begeleiding van een ervaringsdeskundige van de opleiding Howie the Harp organiseren we 50 keer een 'theemoment'. Bezoekers maken dan thee met iets lekkers erbij en serveren dat in het open huis. De lunchroom, een samenwerking met de Nico Adriaans Stichting (NAS), is na coronatijd niet meer opgestart, omdat dit voor de NAS niet haalbaar bleek.

Structureel bijdragen

Sommige mensen maken de stap naar een meer structurele bijdrage, zoals het doen van koffiebar-diensten in het open huis, of **serveren** in het Eethuis. Eens per week komt een vrijwillige kapper om iedereen een gratis knipbeurt te geven. Acht mensen helpen we aan een werkervaringsplek buiten de Pauluskerk, soms in combinatie met een opleiding. Ze krijgen daarbij de middelen die ze nodig hebben, zoals een iPad of tablet. Een aantal vrijwilligers doet daarnaast in de Pauluskerk werkervaring op, bijvoorbeeld in het kledingwinkeltje en de Paulusmarkt, waar zij bezoekers helpen spullen uit te zoeken en de voorraad beheren. Mensen echt aan betaalde arbeid helpen blijkt zeker in coronatijd in het algemeen een brug te ver. De coördinator 'Werk, opleiding en Dagbesteding' nam daarom begin 2021 afscheid. Activiteiten voor zinvolle dagbesteding zullen in de nabije toekomst vooral in de Pauluskerk zelf plaatsvinden.

"Ik help met het eten. Daar word ik vrolijk van"

Bezoeker Pauluskerk

Wekelijkse wandelingen (8 tot 15 mensen per wandeling).

7 Uitjes in 2021, voor 15 tot 30 mensen per keer (waaronder 4 culturele uitjes)

Werkervaringsplekken binnen en buiten de Pauluskerk.

Lessen Engels en Nederlands.

Met 50 mensen uitje naar Blijdorp.

Stem versterken

Maatschappelijke actie

De verhalen die we horen in de Pauluskerk geven vaak feilloos weer waar het maatschappelijk misgaat. We zien mensen in ons open huis die zich niet meer redden en van wie de samenleving wegstijgt. We versterken hun stemmen en dringen aan op **oplossingen**.

Strijd om permanente winteropvang

Als onze acties voor een 'smart shelter' en voor dagopvang (zie pagina 16) tot resultaat hebben geleid, richten we ons eind 2021 op het thema 'permanente winteropvang'. In de winter richten verschillende gemeenten zo'n **winternachttopvang** in voor iedereen op straat, waaronder de gemeente Den Haag. Rotterdam blijft achter. We brengen dit onder de aandacht in een videobrief, in geschreven en online media en op eigen social media. In Rotterdam zou niemand op straat moeten slapen. Hier zetten we de komende jaren verder op in.

Social media en video's

In 2021 versturen we wekelijks een video waarin we de verhalen delen die mensen ons in het open huis en de spreekuren vertellen, en wat er in onze ogen nodig is in de stad. We vergroten ons bereik op onze bestaande social mediakanalen en starten met Instagram. Vaak brengen we persoonlijke verhalen, om inzicht te geven in wat mensen meemaken.

Berichten worden goed gezien, met op Facebook gemiddeld tussen de 1200 en 6000 views per post. Ook onze oproepen om **steun** worden goed gehoord. Een oproep voor slaapzakken levert honderden gebruikte en nieuwe slaapzakken op, die we de hele winter lang uitdelen in het open huis. Op deze manier willen we de betrokkenheid van de stad bij onze gasten vergroten - en Rotterdammers de gelegenheid geven concreet iets te doen.

Best presterende bericht op Facebook (2021) 92.294 views

We halen in 2021 45 keer lokale en landelijke media.

LinkedIn van ca. 300 naar 1000 en Twitter van 780 naar 900 volgers.

Facebook van 1100 naar 5700 volgers.

28 videobrieven verstuurd

Kerstdiner midden in strenge lockdown

Patrick van der Jagt, bekend van het Rotterdam Project van Beau van Erven Dorens (RTL-4) leefde twintig jaar op straat en kwam in die tijd regelmatig in de Pauluskerk. Mede dankzij 'het Rotterdam Project' kicke hij af van zijn verslaving. Met kerst vertelde hij zijn persoonlijke verhaal in de kerkzaal: "Een vrijwilliger in het open huis hier bleef in mij geloven, zelfs toen ik al lang niet meer in mijzelf geloofde. Vertrouwen is zó belangrijk." Mede dankzij Van der Jagt komt meer dan 10.000 euro binnen voor het Eethuis. Met ruim 70 mensen zonder huis of thuis genieten we op kerstavond midden in een strenge lockdown van een feestelijke maaltijd.

Trouw

Rotterdamse predikant Ranfar Kouwijzer: Vang daklozen in de winter iedere nacht op

Predikant Ranfar Kouwijzer: 'Ik vind dat een winteropvang bij een wereldstad als Rotterdam hoort.' Beeld: Anja Kevit

In Rotterdam slapen iedere nacht pakweg 150 mensen buiten. Laat hen deze winter niet meer op straat liggen, stelt de predikant van de Pauluskerk.

Onder andere in Trouw hameren we op het belang van opvang voor iedereen op straat.

Patrick van der Jagt vraagt aandacht voor kerstdiner voor daklozen in de Pauluskerk

Patrick van der Jagt vraagt woensdag aandacht voor het kerstdiner voor dak- en thuislozen in de Rotterdamse Pauluskerk. Dat doet hij door in de kerk zijn eigen kerstverhaal te delen. Daarnaast roept hij mensen op geld te doneren zodat daklozen op kerstavond getraakteerd kunnen worden op een driegangsmenu.

Redactie Rotterdam 14-12-21, 21:30

Van der Jagt werd bekend door het televisieprogramma *Het Rotterdam Project*. Hij werd door presentator Beau van Erven Dorens samen met andere daklozen gevolgd toen hij op straat leefde. Hij werd regelmatig de Pauluskerk in.

Zingeving en geloof

Ook in 2021 is er veel aandacht voor zingeving, religie en spiritualiteit. Met allerlei activiteiten willen we inspireren, hoop geven, verhalen vertellen en bezinnen.

“Ik verheug me altijd op het kerkcafé. Je kunt er tenminste praten op niveau.”

Bezoeker Pauluskerk

Diaconale kerk in een pluriforme stad

De Pauluskerk is een diaconale kerk, onderdeel van de Hervormde Gemeente Rotterdam Centrum. We staan daarmee in de **diaconale traditie** van zorgen voor ‘armen’ en ‘kwetsbaren’. Midden in de grote stad doen we dat op een eigentijdse manier. Rotterdam is zo’n 170 culturen rijk en dat zien we terug in de Pauluskerk. We verwelkomen mensen van alle religies en levensbeschouwingen: een weldadige mengelmoes van mensen, talen, kleuren en (geloofs) culturen. Bijbelse bronnen hebben dankzij onze wortels een speciale positie binnen de activiteiten op het gebied van zingeving en geloof.

Diensten en experiment

Ook in 2021 zijn er wekelijks kerkdiensten op zondag en is er elke vrijdag een avondgebed. De diensten worden bezocht door gemiddeld 20 tot 50 mensen; geïnteresseerde bezoekers van de Pauluskerk, vrijwilligers en oud-vrijwilligers, mensen uit de stad en daarbuiten. De aloude verhalen inspireren in het dagelijks werk, maar de ervaringen die in de Pauluskerk worden opgedaan bieden ook **sleutels** tot het verstaan van de teksten en zo tot geloofsvernieuwing. Er is volop ruimte voor experimenten met stiltevieringen, muziekdiensten en diensten met maaltijden.

Kerkcafé

Het hele jaar is er dagelijks een kerkcafé voor bezoekers. Het kerkcafé koppelt de actualiteit en **levensverhalen** van mensen aan de Heilige Boeken en andere inspirerende teksten en beelden, en wordt bezocht door zo’n 5 tot 15 bezoekers per keer. Het is vaak een bijzonder moment op de dag.

Mindfulness en yoga

Ook met mindfulness en yoga willen we voor mensen de ervaring mogelijk maken dat zij niet alleen zijn, maar opgenomen zijn in een geheel. Een ervaring die verankerd is in het lichaam. Fysieke gewaarwordingen kunnen voelen en interpreteren, is het begin van echt contact maken met jezelf en de wereld om je heen. Mindfulness en yoga zijn belangrijke instrumenten om de balans te herstellen. Wekelijks zijn er mindfulness-lessen van anderhalf uur, door een professionele leraar. Regelmatig doen mensen van ‘buiten de Pauluskerk’ mee, zoals studenten, waardoor een zeer gemêleerde groep ontstaat. Het grootste deel van het jaar zijn er ook yogalessen.

Elke week plus op feestdagen een kerkdienst (behalve Hemelvaart).

Leerhuis en Seniorenconvent (behalve tijdens lockdowns).

Vriendschapsband met Beit Sahoer (Palestina).

Ontvangsten en rondleidingen van kerkgemeenschappen en kerkelijke colleges.

Kerkelijk omzien naar elkaar (spontaan en ook iets meer georganiseerd).

Levenskracht versterken

Organisatie en vrijwilligers

De Pauluskerk is een plek van, voor en door de stad. Zo'n 250 vrijwilligers zetten zich in. Ze werken mee in onder meer het open huis, eethuis, in de schoonmaak, als begeleider van een van de activiteiten, de hulpverlening of bij de ontvangst van gasten.

Groeien

Voor veel vrijwilligers en medewerkers is de Pauluskerk ook een plek om te groeien als mens, een plek waar je nieuwe kracht en inspiratie opdoet, na een burn-out bijvoorbeeld, een impactvolle levensgebeurtenis, tijdens je studie, of op weg naar werk.

Versterken vrijwilligers en medewerkers

In dit tweede coronajaar zien we veel vrijwilligers terug, die het jaar daarvoor verkozen thuis te blijven. We organiseren uitwisselingsmiddagen om te delen hoe elk van ons het afgelopen coronajaar heeft beleefd. Zo voelt iedereen zich snel weer thuis in de Pauluskerk. Ook in 2021 ondersteunen we vrijwilligers in de uitvoering van hun werk, onder meer met drie de-escalatie-trainingen, met persoonlijke gesprekken en een aantal informatiebijeenkomsten voor nieuwe vrijwilligers.

Dankzij de inzet van onze vrijwilligers, hun flexibiliteit en hun grote betrokkenheid bij onze bezoekers, kunnen we ook in dit tweede coronajaar het hele jaar lang de deur open houden voor iedereen. Daarvoor zijn we zeer **dankbaar**.

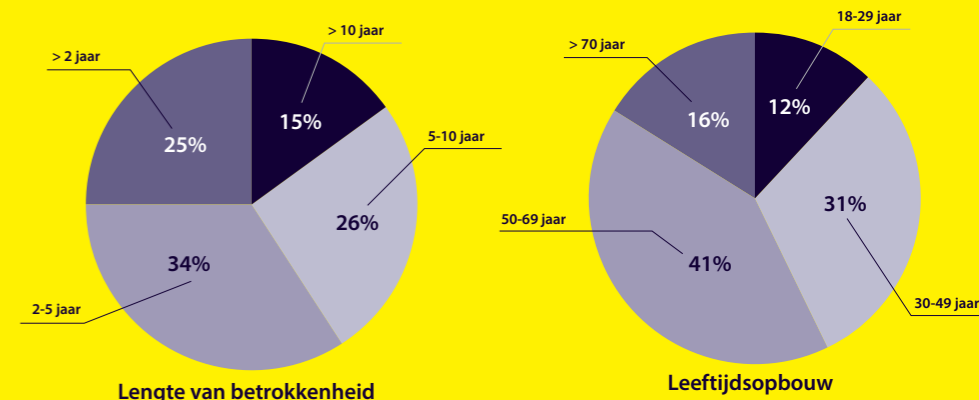
Organisatie

Stichting Diaconaal Centrum Pauluskerk heeft een (onbezoldigd) bestuur, dat bestaat uit 9 leden. Er is een klein team van betaalde medewerkers, dat bestond in 2020 uit ongeveer 11 fte, aangestuurd door de predikant-directeur. In 2021 is veel aandacht voor **ontwikkeling** van het team van betaalde krachten. Onder meer starten we met moreel beraad, waarin we tweewekelijks morele dilemma's uit de praktijk met elkaar delen en bespreken. Ook doen alle medewerkers een de-escalatietraining en volgen sommigen een training 'presentie'.

Frida en Cäthy vieren hun
30-jarig jubileum als vrijwilliger.

Bestuur Diaconaal Centrum Pauluskerk Rotterdam in 2021:
 Jan Blankers
 Jan van den Bos (voorzitter)
 Lisa Hendriks
 Chris van Houwelingen
 Ranfar Kouwijzer
 Diderie Mattijsen (Diaconie)
 Elisabeth van Opstall
 Wolter Pot (penningmeester)
 Marian van Verschuer (secretaris)

Financiën

Het jaar 2021 is voor de Pauluskerk financieel goed verlopen. We vermelden een paar zaken puntsgewijs:

In april 2021 heeft het bestuur de jaarrekening over 2020 vastgesteld. De jaarrekening is te raadplegen via de website. In dit jaarverslag worden de kosten gepresenteerd op activiteitenbasis.

De Pauluskerk ontvangt geen steun van de overheid. Daarmee behoudt de Pauluskerk haar onafhankelijke positie en is het in staat om misstanden in de maatschappij te adresseren.

De Pauluskerk is sterk afhankelijk van donaties om haar werk te kunnen doen. Wij zijn alle diaconieën, particulieren en fondsen grote dank verschuldigd voor alle steun. Zonder deze steun zou de Pauluskerk niet kunnen bestaan en zouden wij vele mensen niet kunnen helpen.

De Diaconie van de Hervormde Gemeente Rotterdam Centrum is de belangrijkste partner van de Pauluskerk. Er zijn onder meer langjarige afspraken over gebruik "om niet" van het kerkgebouw. Verder ontvangt de Pauluskerk een jaarlijkse bijdrage en worden de kosten van de predikantsplaats door de diaconie gedragen. In 2021 zijn nieuwe afspraken voor de samenwerking in de komende jaren bekrachtigd en is vastgelegd dat de Pauluskerk in een jaar met eventuele tegenspoed een beroep mag doen op een extra ondersteuning tot € 135.000.

De Pauluskerk ontvangt structurele ondersteuning van enkele anonieme vermogensfondsen. De bijdragen hieruit zijn gestegen.

Sinds 2017 ontvangt de Pauluskerk jaarlijks een omvangrijke schenking van een ondernemende familie uit de regio Rotterdam.

Bij de uitgaven zijn de kosten voor het Open Huis gestegen. Dat heeft te maken met een nieuwe ontwikkeling die in 2021 gestart is, Team Aandacht. Met extra personele ondersteuning en training kunnen we de bezoekers van de Pauluskerk nog beter ontvangen en helpen. In 2022 mondt dit initiatief uit in een grotere vaste bezetting.

De baten en lasten van het Vluchtelingenwerk maken geen deel uit van dit verslag; hiervoor verwijzen wij naar de jaarrekening van Stichting OMZO.

JAARVERSLAG DCPK 2021

BATEN IN EURO'S*	2020	2021
Diaconie Hervormde Gemeente Rotterdam	251.000	119.000
Kerken en diaconieën	38.600	45.800
Fondsen	366.300	581.300
Vrienden van de Pauluskerk	48.700	24.100
Donateurs	137.900	189.300
Vergoeding gebruik Kerkzaal	18.700	18.000
Vergoeding nachtopvang	95.800	95.800
Buffetexploitatie	3.700	-/- 800
Overige baten	15.800	22.200
Totaal baten	976.600	1.094.700
LASTEN OP PROJECTBASIS IN EURO'S*	2020	2021
Helpen waar geen helper is	420.700	523.200
Open Huis	168.500	215.000
Eethuis	84.400	86.000
Nachtopvang	72.500	76.800
Individuele hulpverlening	78.000	126.500
Dagjes uit en extra aandacht feestdagen	17.300	18.900
Maatschappelijke actie	50.700	64.000
Wereldvluchtelingendag/Rotterdamse Daklozendag	28.700	15.200
Symposia	22.000	23.900
Lobby en maatschappelijke actie		24.900
Versterken levenskracht	147.700	163.000
Pauluskerk Kunst & Cultuur	137.200	156.800
Sport/kapper/kledingwinkel	10.500	6.200
Zinvolle dagbesteding en bouwen aan waardigheid	177.300	180.500
Taallessen, e-learning en kledingwinkel	116.700	113.500
Lunchroom	60.600	67.000
Indirecte kosten	180.300	159.500
Totaal Lasten	976.800	1.090.200
Resultaat	-/- 200	4.500

*afgerond op honderd euro

Partners

Stichting Aelwijn Florisz | Diocesane Caritas Instelling Bisdom Rotterdam | FondsDBL | Stichting de Groot Fonds | De Johanna Donk-Grote Stichting Stichting Dioraphte | Elise Mathilde Fonds | Ezer - Stichting Steun- & Beheersfonds Protestants Christelijk Welzijnswerk | Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. Fonds Franciscus | Fundatie Luden van Stoutenburg | G.Ph. Verhagen-Stichting | Stichting Het Heilige Geest-Huis | Hofsteestichting | Hr. J. Geerlings-Fonds Stichting Job Dura Fonds v Kansfonds | Stichting Rotterdam | Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, departement Rotterdam | Stichting Marguérite Antoinette Marion G. Polak Stichting | Stichting Fonds van NRC Handelsbladlezers | Stichting Paul en Hanneke Van Den Hoek | Stichting Mundo Crastino Meliori Maatschappij van Welstand | Commissie Projecten in Nederland (PIN) | Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland | Stichting Het R.C. Maagdenhuis Stichting Bevordering Maatschappelijke Dienstverlening Rotterdam | Stichting Voormalig Nederlands Hervormd Rusthuis | Stichting Bevordering van Volkskracht Sint Laurensfonds | Triodos Foundation | Stichting Physico | Snickers - de Bruijn Stichting | Stichting De Putter | Stichting Solidarodam Dr. C.J. Vaillant Fonds Van Cappellen Stichting | Stichting Tiny en Anny van Doorne Fonds | Stichting Vivace | Stichting Neyenburgh | ErasmusstichtingVSBfonds | Oranjefonds Gemeente Rotterdam Maatschappij van Welstand | Eduard August Otto Vervooren Stichting

Stichting Aelwijn Florisz
Rotterdam

Diocesane Caritas Instelling Bisdom
Rotterdam

Stichting de Groot Fonds

Stichting Dioraphte

Elise Mathilde Fonds

'Ezer Stichting Steunfonds PCWR

Stichting
Voormalig Nederlands
Hervormd Rusthuis

STICHTING DE PUTTER

Stichting Bevordering
Maatschappelijke
Dienstverlening Rotterdam

Triodos Foundation

Fundatie Luden
van Stoutenburg

Dr. C.J. Vaillantfonds
Goede Doelen Fonds van de Landelijke Vereniging van Crematoria

Van Cappellen Stichting
Bisdom Rotterdam

Stichting Tiny en Anny
van Doorne Fonds

Stichting
Het Heilige Geest-Huis

Hr. J. Geerlings-Fonds

Stichting Neyenburgh

Stichting Bevordering van Volkskracht

Stichting Job Dura Fonds

Maatschappij tot Nut
van 't Algemeen,
departement Rotterdam

Eduard August
Otto Vervooren Stichting

Erasmusstichting

Gemeente Rotterdam

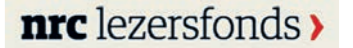
Gemeente Rotterdam

Marion G. Polak Stichting

Stichting Mundo Crastino Meliori

Stichting Fonds van
NRC Handelsbladlezers

Stichting
Paul en Hanneke
van den Hoek

Zuid-Holland

Sint Laurensfonds

Snickers-de Bruijn stichting

DOE! MEE!

De Pauluskerk steunen?

Scan de qr-code
Doneer via de website
of op rekeningnummer

NL36 TRIO 0338752102

colofon

*Tekst: Pauluskerk
Fotografie: Pauluskerk,
Jan van der Ploeg en
Peter van Beek, De Kunsthal
Ontwerp: Erik Richters*

Meer weten?

www.pauluskerkrotterdam.nl

**Pauluskerk
Rotterdam**

Mauritsweg 20, 3012 JR Rotterdam
(010) 4118132

www.pauluskerkrotterdam.nl
info@pauluskerkrotterdam.nl